

Přehled projektů
evropské spolupráce
Pedagogické fakulty,
UK v Praze
(2008–2012)

O spolupráci PedF UK v evropských projektech

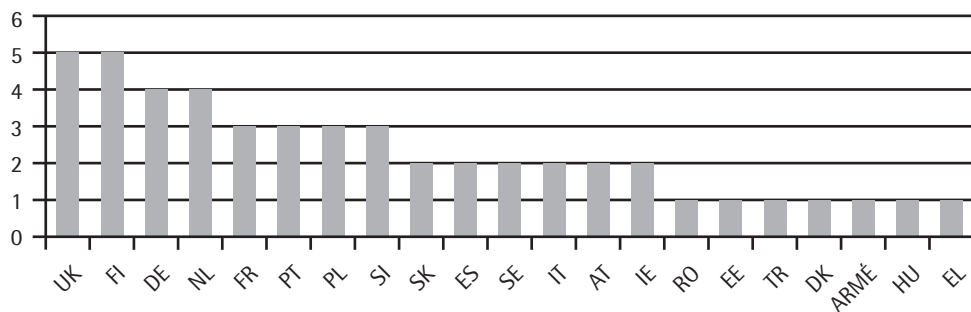
Vážené kolegyně, vážení kolegové,

příručka, která se vám dostává do rukou, představuje jedenáct mezinárodních projektů, do nichž byla v letech 2008 až 2012 zapojena PedF UK v Praze. Jedná se v podstatě o průvodce vybranými mezinárodními projekty financovanými Evropskou komisí. Publikace představuje cíle těchto projektů a jejich nejvýznamnější aktivity a výsledky. V příručce najdete jeden projekt 7. Rámcového programu EU, jeden projekt LLP Grundtvig, čtyři projekty Comenius, jeden projekt Transversal Programme, tři projekty LLP IP ERASMUS a jeden projekt DAPHNE. Ve všech těchto projektech fakulta vystupovala jako aktivní partner. V těchto projektových aktivitách fakulta čerpá ze zkušeností z mezinárodní spolupráce v předchozích letech, například z výzkumné činnosti ve třech projektech 5. a 6. rámcového programu EU.

Rádi bychom zmínili úspěch, kterého dosáhl projekt katedry výtvarné výchovy *Image and Identity* (142345 LLP-1-2008-1-UK- COMENIUS-CMP). Na výsledky tohoto projektu navazuje v současné době běžící projekt *Creative Connections* (517844-LLP-1-2011-1-UK-COMENIUS-CMP). Projekt *Image and Identity* byl v roce 2012 Evropskou komisí zařazen mezi TOP 10 a byl prezentován na celostátní Valorizační konferenci NAEP v listopadu 2012, která byla věnována evropským centralizovaným projektům.

Mezi koordinátory realizovaných projektů patří prestižní zahraniční univerzity z Finska (University of Oulu), Francie, (Université d'Avignon et des Pays de Vaucluse, Avignon, Francie), Nizozemí (University of Twente, University of Groningen), Rakouska (Karl-Franzens-Universität Graz), Velké Británie (University of Roehampton, Sheffield Hallam University, Bangor University, University of Chichester Ltd.) a mezinárodní asociace Inclusion Europe. PedF UK v těchto projektech spolupracovala s řešitelskými týmy 21 zemí, nejčastěji z Velké Británie, Finska, dále pak z Německa, Francie, Portugalska, Polska, Slovinska, méně již ze Slovenska, Španělska, Švédska, Itálie, Rakouska, Irska a v některých případech byl zastoupen partner z Rumunska, Estonska, Turecka, Dánska, Arménie, Maďarska a Řecka.

Počet případů výskytu země jako partnera projektu

Mezinárodní spolupráce Pedagogické fakulty je podstatně širší, neuskutečňuje se jen a pouze v rámci mezinárodních projektů, ale odehrává se i v rámci jiných forem aktivit jako například při pořádání mezinárodních seminářů, konferencí, kongresů nebo soutěží. K rozvoji mezinárodní spolupráce využívají katedry a ústavy PedF UK také mobilit pro akademické pracovníky v rámci fakultních, univerzitních smluv, mezivládních dohod nebo programu ERASMUS.

Byli bychom rádi, kdyby příručka sloužila nejen jako ukázka dobrých příkladů mezinárodních aktivit fakulty, ale i jako inspirace pro další pracoviště. Ukazuje se, že pokud se pracoviště v průběhu mezinárodního projektu prokáže jako zodpovědný a po odborné stránce schopný partner, velice často jej osloví v budoucnu některý ze zahraničních partnerů k účasti na dalším projektu.

Miroslava Černochová
Proděkanka pro zahraniční vztahy

Silvie Pýchová
Projektová manažerka

Popis projektu

Hlavním cílem projektu bylo vzdělávání mladých vědců na poli vývoje gramotnosti. Prostřednictvím účasti na multidisciplinárním výzkumu pod vedením etablovaných vědců se z nich měli stát odborníci v dané oblasti, kteří budou nadále rozvíjet vědecké poznání v rámci zmíněné problematiky.

Druhým pilířem projektu byl výzkum zaměřený na vytvoření modelu klíčových kognitivních a sociokulturních faktorů ovlivňujících vývoj čtenářských dovedností v evropských jazycích. Široký jazykový kontext byl nezbytný pro vyloučení specifických vlivů určitého jazykového prostředí dítěte a pro srovnání transparentních a netransparentních jazyků. Proto bylo do projektu zapojeno pět evropských zemí. Data získaná v rámci projektu od všech zúčastněných partnerů jsou v současné době analyzována a jsou publikovány první závěry výzkumu, zaměřující se na pojmenování faktorů rozhodujících pro vývoj gramotnosti.

Celý projekt doplňovaly dílčí výzkumy jednotlivých partnerů na poli gramotnosti, které cílily na dílčí problémy, jako jsou například vývoj psaní u dětí, identifikace rizikových faktorů odpovídajících za selhání vývoje gramotnosti atd. Pro přehled uvádíme názvy všech jednotlivých výzkumných balíčků: Základy gramotnosti (Stanovení základů gramotnosti v evropských jazycích), Rizikové faktory (Identifikace rizikových faktorů rozhodujících pro selhání při vývoji gramotnosti), Intervence (Vývoj efektivních intervenčních programů pro děti s problémy), Psaní, Základy vývoje psaní v evropských jazycích, Implicitní a explicitní učení psaní a Kognitivní procesy v psané produkci v románských jazycích.

■ Výstupy

Mezinárodní konference ELDEL, Praha 3.–5. 6. 2011

Monotematická čísla časopisu Pedagogika 1, 2/2012 (7 článků)

CARAVOLAS, M., M., SEIDLOVÁ-MÁLKOVÁ, G., et al. (2012) *Common patterns of prediction of literacy development indifferent alphabets orthographies. Psychological Science 2012 (23), 6: pp. 678-686.*

CARAVOLAS, M., LERVÅG, A., DEFIOR, S., SEIDLOVÁ MÁLKOVÁ, G., & HULME, C. (in press). *Different pattern but equivalent predictors, of growth in reading inconsistent and inconsistent ortographies, Psychological Science*

■ Koordinátor

Bangor University, Velká Británie

■ Partnerské organizace

University of York, Velká Británie

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta,
Česká republika

Univerzita J. A. Komenského v Bratislavě,
Slovensko

Univerzita Blaise Pascal, Francie

Univerzita Poitiers, Francie

Univerzita Granada, Španělsko

■ Webové stránky projektu

www.eldel.eu, www.eldel.cz

■ Kontaktní osoba za PedF UK

PhDr. Hana Sotáková

Katedra informačních technologií a technické výchovy

Generational Change in the Teaching Profession (2AgePro)

Centralizovaný multilaterální projekt Grundtvig
Projekt č. 141997-LLP-1-2008-1-FI-GRUNDTVIG-GMP
(2008–2011)

Popis projektu

Ve snaze vypořádat se s přicházejícími výzvami, byl Evropskou komisí v rámci Programu celoživotního vzdělávání zahájen projekt Grundtvig 2AgePro – Generational Change in the Teaching Profession (Generační výměna v profesi učitelů) za účelem vytvoření modelu podporujícího začínající učitele během prvních let jejich kariéry a zároveň motivující zkušené učitele k další práci ve škole.

Průměrný věk učitelů ve stávajících školách se zvyšuje. Přítom dnešní učitelé jsou učitelé příští generace. Z tohoto pohledu je generační výměna v učitelstvě sborech v Evropě velmi aktuální – vždyť jedna třetina učitelů v Evropě je starší 50 let a spousta starších učitelů je rozhodnuta odejít ze školství do důchodu co možná nejdříve, jak jen to bude možné. Odhady ukazují, že do roku 2015 bude v Evropě zapotřebí přijmout do základních či středních škol více než milion nových učitelů a připravit je na jejich profesi. Kromě toho značný počet začínajících učitelů opouští z mnoha důvodů svou profesi už během několika prvních let po nástupu do školství, nejčastěji kvůli řešení složitých kázeňských problémů, nárůstu pracovního vyčerpání učitelů, kvůli nízkým platům a nadměrným požadavkům kladeným na učitele jak ze strany škol, tak ze strany rodičů.

Cílem projektu 2AgePro je nabídnout moderní formu dalšího vzdělávání vytvořením modelu přímé spolupráce mezi začínajícími a zkušenými učiteli na základních a středních školách. Díky využití a rozšíření metod koučinku a mentoringu poskytuje vytvořený model pedagogickou, sociální a technickou podporu nejen učitelům, ale i dalším účastníkům projektu. Řešitelské týmy navrhnu modely mezigenerační spolupráce učitelů, přičemž se budou respektovat specifika vzdělávacích systémů, systému přípravy učitelů a dalšího vzdělávání učitelů jednotlivých zemí, a tyto modely v pilotním ověření vyzkouší na vzorku učitelů. Získané zkušenosti partneri vyhodnotí a navrhnu jednotný evropský scénář mezigenerační spolupráce začínajících a zkušených učitelů.

■ Výstupy

Scénáře a ověřené modely mezigenerační spolupráce začínajících a zkušených učitelů; doporučení pro ty, kdo rozhodují o vzdělávací politice a připravují strategie pro rozvoj vzdělávání

■ Koordinátor

University of Oulu, Finsko

■ Partnerské organizace

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta,
Česká republika
University of Oulu, Finsko
Ludwig-Maximilians-Universität München,
Německo
Utrecht University, Nizozemsko
Umeå University, Švédsko

■ Webové stránky projektu

<http://www.cz.2agepro.psy.lmu.de>

■ Kontaktní osoba za PedF UK

doc. RNDr. Miroslava Černochová, CSc.

Popis projektu

Projekt LIFT-2 kromě jiného stanovuje úroveň čtenářství pro 2. stupeň základních škol a pro střední školy a prostřednictvím svých webových stránek dává učitelům z různých evropských zemí příležitost, aby se zapojili do hlasování o čtenářských úrovních. Na začátku projektu bylo nutné si ujasnit výchozí pozici, tedy popsat, jaká je situace v oblasti školství a literární výchovy v jednotlivých státech. Data o jednotlivých vzdělávacích systémech a programech byla srovnávána, byly pojmenovány shody mezi nimi a poukázáno na specifika jednotlivých zemí. Tato analýza posloužila jako východisko pro následné stanovování čtenářských úrovní – pro vytváření evropského literárního referenčního rámce. Výzkum kvalitativního charakteru byl prováděn ve dvou etapách, národní a mezinárodní. V první etapě každý z partnerů projektu zorganizoval celodenní pracovní setkání s učiteli – experty, kteří vyjadřovali své osobní argumenty pro přiřazení 16 knih do jednotlivých úrovní. Každý z expertů sepsal k jedné z reprezentativních knih tzv. *quick scan*, tj. stručnou, avšak jasně strukturovanou charakteristiku knihy, obsahující základní údaje o knize jak ze čtenářského, tak z textového hlediska. Výsledkem bylo šest čtenářských úrovní stanovených s ohledem na věk čtenářů, konkrétně pro čtenáře od 12 do 19 let. Jednotlivé čtenářské úrovně jsou formulovány ze dvou hledisek: (1) hlediska žáka a (2) hlediska textu. Za hledisko žáka jsme zvolili kategorie čtenářské zkušenosti; *zájmy; obecné znalosti; literární znalosti*, za hledisko díla/textu jsme vybrali imanentní textové roviny: *styl, postavu, děj, kompozici, dějovou linii, vyprávěčskou perspektivu a smysl textu*. V závěrečné části projektu budou vypracovaná metodická doporučení pro učitele, aby věděli, jakým způsobem naplňovat cíle stanovené pro danou čtenářskou úroveň, jaké metody a činnosti mají do výuky literatury zařazovat, aby se žák postupně vypracoval do vyšší úrovně. LIFT-2 může učitelům sloužit pro sledování pokroku žáků v oblasti čtenářství, pro reflexi vlastního čtenářství žáky, pro formativní i sumativní hodnocení, pro sebehodnocení žáků, jako motivace žáků ke čtení. Projekt přispívá k tomu, aby se čtení a čtenářství stalo plnohodnotnou součástí kurikula, jedním z pilířů literárního vzdělávání na základních i středních školách. Za přínosné považujeme také zapojení učitelů do tvorby nástroje a možnost sdílení a výměny zkušeností mezi učiteli.

■ Výstupy

literární rámec

webové stránky literárního rámce: <http://www.literaryframework.eu/>

webové stránky literárního rámce – diskusní fórum: <http://www.test.literaryframework.eu/forum/>

odborná pojednání:

HNÍK, O.; KLUMPAROVÁ, Š. (2012) *European Framework for Literary Education on Lower and Upper Secondary School (LIFT-2 Project)*. In AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research, 1, vol. 2, pp. 32 – 35. ISSN 1804-7890 | ETTN 072-11-00001-01-4.

SAMIHAIAN, F.; WITTE, T. C. H. (2013) *New Chances for Literature Education. Does a developmental model for literary competences fit teaching literature tendencies in Europe today?* In L1 Educational Studies in Language and Literature. ISSN: 15676617. EISSN: 15731731. (in press, accepted October 2012 – L1 Educational Studies in Language and Literature)

■ Koordinátor

University of Groningen, Nizozemsko

University of Bucharest, Rumunsko
University of Braga, Portugalsko

■ Partnerské organizace

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta,
Česká republika
University of Hildesheim, Německo
University of Eastern Finland, Joensuu, Finsko

■ Webové stránky projektu

<http://www.literaryframework.eu/>

■ Kontaktní osoba za PedF UK

Mgr. Štěpánka Klumparová, Ph.D.

Popis projektu

Mnohé studie zaměřené na výuku matematiky ukazují, že i přes mnohá opatření na národní i mezinárodní úrovni, která usilují o integraci ICT do výuky matematiky, je tato integrace ve středoškolském vzdělání stále slabá a pomalá. Prokazují také, že pomalá integrace ICT do výuky matematiky významně souvisí se strategiemi vzdělávání učitelů. Bylo zjištěno, že podpora učitelů pro co nejlepší využívání nových možností, které jim nabízí využívání ICT, má minimální dopad na změny jejich postojů a výukových strategií. V projektu EdUatics se spojila skupina významných výzkumníků v oblasti matematického vzdělávání a integrace digitálních technologií do výuky matematiky a ve spolupráci s partnerskými školami vytvořila kurz zaměřený na zlepšování metod výuky s využitím ICT. Byl vytvořen a odzkoušen kurz pro pregraduální a další vzdělávání učitelů v oblasti využívání technologií při výuce.

■ Výstupy

Hlavním výstupem projektu je vysoce kvalitní výukový materiál, který na základě příkladů ukazuje nejlepší způsoby využívání ICT při výuce matematiky; vychází z výsledků současného výzkumu v této oblasti. V projektu EdUatics bylo vyvinuto pět modulů pro další vzdělávání: *Začátek práce s ICT, Od statického k dynamickému znázornění, Konstruování funkcí a modelů, Využívání ICT ve výuce: Přístupy ve vyučování a Vztahy mezi softwary*. Kurz je přístupný na vícejazyčném evropském portálu www.edumatics.eu.

■ Koordinátor

University of Chichester Ltd., Velká Británie

■ Partnerské organizace

Davison CE High School and Technology College
for Girls, Velká Británie

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta,
Česká republika

Základní škola a mateřská škola Na Slovance,
Česká republika

Universität Würzburg, Německo

Hans-Leinberger-Gymnasium Landshut, Německo

Ecole normale supérieure Lyon, Francie

Lycée Parc Chabrières, Francie

Institut de Recherche sur l'Enseignement des
Mathématiques Montpellier, Francie

Lycée Régional Georges Clemenceau, Francie

Université Paris Diderot - Paris 7, Francie

Lycée Jacques Prévert, Francie

Università di Torino, Itálie

Liceo Scientifico Statale Niccolò Copernico, Itálie

Pädagogische Hochschule Freiburg, Německo

Berthold-Gymnasium Freiburg, Německo

Universiteit Utrecht, Freudenthal Institute,
Nizozemsko

CSG Liudger, locatie Raai, Nizozemsko

Univerza v Ljubljana, Slovinsko

Gimnazija Jožeta Plečnika Ljubljana, Slovinsko

■ Webové stránky projektu

www.edumatics.eu

■ Kontaktní osoba za PedF UK

prof. RNDr. Jarmila Novotná, CSc.

Katedra pedagogiky

Induction for Novice Teachers

Centralizovaná multilaterální síť Comenius
Projekt č. 503108-LLP-1-2009-1-NL-COMENIUS-CNW
(2009–2012)

Popis projektu

Projekt *INNOTE* byl zaměřen na problematiku uvádění začínajících učitelů v prvních třech letech po nástupu do praxe. Tato počáteční fáze profesního života učitelů, pro kterou se v anglicky mluvících zemích vžil pojem *induction*, je nyní v popředí zájmu řady evropských zemí a dostala se i na pořad agendy evropské vzdělávací politiky, viz např. dokument Evropské komise *Developing coherent and system-wide induction programmes for beginning teachers* (2010).

Hlavním cílem projektu bylo vytvořit a ověřit komplexní vzdělávací program pro začínající učitele a pro jejich mentory, založený na výsledcích vícezdrojové analýzy. K dalším cílům patřilo sdílet efektivní přístupy profesní podpory začínajících učitelů, navrhnout inovace s ohledem na odlišné podmínky v jednotlivých zemích a prostřednictvím pořádání mezinárodních odborných seminářů a národních workshopů budovat profesní komunitu. Projektový tým tvořili akademičtí pracovníci z osmi univerzit, tak byla zajištěna široká mezinárodní i paradigmatická pluralita, neboť v partnerských zemích jsou realizovány odlišné modely uvádění začínajících učitelů. Nedílnou součástí týmu byli zkušení učitelé z šesti evropských škol, kteří byli zárukou praktického ukotvení projektových aktivit.

K prvním výstupům projektu patřilo porovnání systémů uvádění začínajících učitelů do praxe na základě dostupných dokumentů vzdělávací politiky v partnerských zemích. V empirické komponentě výzkumu pak byly uskutečněny hloubkové rozhovory se začínajícími učiteli a se zástupci vedení škol s cílem zmapovat skutečnou úroveň podpory a profesního rozvoje ve školách a identifikovat vzdělávací potřeby začínajících učitelů. Výsledkem práce byla komparativní analýza představená na symposiu konference ECER v Cádizu (2012), která je připravována k publikaci. Řešitelé dále identifikovali a popsali příklady dobré praxe ve čtyřech oblastech: snížení pracovní zátěže, kvalita vyučování, enkulturace do prostředí školy, další vzdělávání a profesionalizace. V průběhu trvání projektu se uskutečnily tři mezinárodní odborné tematické semináře, na ně v jednotlivých zemích navazovaly národní workshopy. Vrcholem práce bylo vytvoření kurikula vzdělávacího programu pro začínající učitele a pro jejich mentory. Oba programy byly zařazeny do *Comenius and Grundtvig Training Database* a úspěšně pilotovány. Na webu projektu je kromě online verzi obou kurzů k dispozici metodická příručka *Mentor Handbook*, ve které jsou shrnuty hlavní výsledky projektu.

Řešitelé prezentovali výsledky své práce na dvanácti velkých mezinárodních konferencích a společně s týmem severoevropské sítě *NQT-COME* uspořádali v květnu 2012 v Tallinu konferenci *Supporting New Teachers in Europe*.

■ Výstupy

Kurzy (online): *INNOTE Course for Newly Qualified Teachers; Mentoring novice teachers during their induction period at school – INNOTE Course for School Mentors*

Publikace (online): *Good Practices for supporting beginning teachers; Mentor Handbook*

■ Koordinátor

University of Groningen, Nizozemsko

■ Partnerské organizace

Dr. Nassau College, Nizozemsko
Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Česká republika
Gymnázium Jiřího Gutha-Jarkovského, ČR
University of Eastern Finland, Joensuu, Finsko
Joensuu Lyseon Peruskoulu, Finsko
Eszterházy Károly College and Training School, Eger, Maďarsko

Univerzita Komenského Bratislava, Slovensko
Škola Dr. Milana Hodžu, Slovensko
Univerzita Regensburg, Německo
St. Mariengymnasium Regensburg, Německo
Univerzita Edinburgh, Velká Británie
Uniniversity of Tartu, Estonsko

■ Webové stránky projektu

<http://jomite.eu/innote>

■ Kontaktní osoba za PedF UK

Ing. Karolina Duschinská, Ph.D.

Popis projektu

Tématem projektu je reflexe různých pohledů na evropskou kulturu, kulturní identitu, evropanství a demokracii. Vycházíme ze stanoviska Evropské rady, pro kterou Výchova demokratického občana (průřezové téma v RVP pro ZŠ) hraje klíčovou roli v jejích záměrech a směřování (2009) „...vybavit mladé lidi a dospělé dovednostmi a znalostmi, které jim umožní se aktivně podílet na demokratickém životě a ověřovat svá práva a povinnosti.“

Dalším inspiračním bodem je strategický dokument pro vzdělání, schválený roku 2010, tzv. Soulská agenda UNESCO, která definuje cíle a cesty rozvoje vzdělávání a výchovy uměním. Jejím hlavním cílem je zajišťovat a poskytovat podmínky pro vyvážený kreativní, kognitivní, emocionální, estetický a sociální rozvoj u dětí, mládeže v průběhu vzdělávání a celoživotního učení. (*The Seoul Agenda: Goals for the Development of Arts Education/UNESCO Road Map for Arts Education*. <http://www.unesco.org/culture/en/artseducation>). V současných systémech vzdělávání, zaměřených na výkon a efektivitu, postrádáme dostatečný prostor pro rozvoj těch stránek kurikula, které se zabývají výtvarnou/uměleckou tvorbou provázanou s učením, jejími kulturními vazbami a jejich významy. Zjistili jsme, že existují organizace (např. Global Gateway), které zprostředkovávají propojení mezi školami v Evropě, ale neexistuje žádná platforma, která by cíleně využívala umění, a zaměřovala se tak na vytváření diskuze o tématech vztahujících se konkrétně ke kultuře, identitě a občanství. Z toho důvodu si v projektu klademe následující otázky: Co je evropská identita a jak se může projevat? Kdo je Evropan? Jak pojmy Evropa, subjektivita, identita, stát, občan, kultura, umění chápou žáci? Jakou roli hraje Evropa v současném politickém, kulturním a uměleckém dění? Jakou roli mají obrazy ve zprostředkovávání informací? Jaké obrazy ovlivňují naše představy a naše postoje k Evropě? Jak mohou žáci rozvíjet své jazykové a kulturní kompetence? Jak mohou žáci rozvíjet svůj tvůrčí potenciál?

Cílem projektu je prostřednictvím interaktivních webových stránek (tzv. The Connected Gallery) otevřít a zprostředkovat tvůrčí debatu o těchto tématech, a to mezi žáky a jejich školami v Evropě. Komunikace by měla probíhat prostřednictvím výtvarné a multimediální tvorby žáků a prostřednictvím interpretace a kritické reflexe vizuálních uměleckých děl a dalších kulturních artefaktů. Z toho důvodu se projektu účastní i přední výtvarní umělci současnosti z České republiky např. David Černý, Kateřina Šedá, Alena Kotzmannová, Eduard Ovčáček, Jiří David, Veronika Bromová, Jiří Kornatovský a další.

Jsmo přesvědčeni, že v projektu žáci i učitelé dostanou možnosti propojit vlastní výtvarnou tvorbu s rozvojem komunikačních dovedností (výtvarné výpovědi budou hlavní součástí webových stránek a komentáře žáků budou přeloženy vždy do všech šesti jazyků), možnost formulovat svou pozici v evropském kulturním kontextu a dále možnost její kritické reflexe – možnost kriticky nahlédnout své postoje, hodnoty, názory.

Projekt si také klade za cíl podpořit a inspirovat učitele v jejich práci a poskytnout jim otevřeně a podnětně prostředí pro sdílení a zdokonalování profesních zkušeností napříč evropskými zeměmi.

■ Koordinátor

University of Roehampton, Velká Británie

■ Partnerské organizace

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta,
Česká republika

The National College of Art and Design, Irsko

Univerzita Barcelona, Španělsko

Univerzita Lapland, Finsko

Viana do Castelo Polytechnic Institute,

Viana do Castelo, Portugalsko

■ Webové stránky projektu

<http://creativeconnexions.eu/>

■ Návaznost projektu

<http://www.image-identity.eu/>

■ Kontaktní osoba za PedF UK

doc. PhDr. Marie Fulková, Ph.D.

Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání

Impact of school inspections on teaching and learning

Centralizovaný projekt Klíčová aktivita 1 Průřezového programu
Projekt č. 511490-LLP-1-2010-1-NL-KA1-KA1SCR
(2010–2014)

Popis projektu

Národní evaluační systémy s různými prvky akontability přispívají k zajišťování kvality vzdělávání pro všechny žáky. Podoba evaluačních systémů se země od země liší, přesto můžeme pozorovat rostoucí důraz na měření výstupů školního vzdělávání (národní testování) v těch zemích, kde doposud národní testování nebylo zaváděno. Výrazným prvkem evaluačních systémů v Evropě však jsou již tradičně národní inspekční systémy (v ČR – Česká školní inspekce, ČŠI), které cílí rovněž na zjišťování kvality procesů vzdělávání. V zemích, které se účastní tohoto projektu (NL, GB, AUT, SWE, CZE, IRL) stojí roční provoz inspektorátů přes 68 milionů eur. Inspekční činnost slouží k hodnocení kvality škol a ověřuje, zda školy dosahují určité kvality v oblasti vyučování a učení žáků, výsledků vzdělávání a řízení škol. Cílem projektu je popsat, jak se inspekční systémy v uvedených zemích liší, stanovit typologii inspekcí a jejich charakteristické prvky. Vycházíme z předpokladu, že jednotlivé charakteristiky a nastavení národních inspekčních systémů mají různý dopad na kvalitu vzdělávání a podporu rozvoje a zlepšování jednotlivých škol. K analýze inspekčních systémů využíváme jednak studium dokumentů, analýzy výstupů ČŠI, ale především opakovaně dotazníkové šetření mezi řediteli základních škol. S využitím empirických dat tak odpovídáme i na otázku, jak je inspekce v jednotlivých zemích vnímána a jaký má dopad na práci škol.

■ Koordinátor

University of Twente, Nizozemsko

■ Partnerské organizace

Centre for Evaluational Monitoring, University of Durham, Velká Británie
University of Gothenburg, Švédsko
Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Česká republika
Johannes Kepler University, Rakousko
Dublin City University, Irsko

■ Webové stránky projektu

<http://schoolinspections.eu/>

■ Kontaktní osoba za PedF UK

PhDr. David Greger, Ph.D.

Katedra francouzského jazyka a literatury

Module Européen d'accompagnement des étudiants pour la construction de leur personne

Projekt IP Erasmus

Číslo projektu: 2008-1-FR1-ERA10-02571, 2009-1-FR1-ERA10-09345, 2010-1-FR1-ERA10-16201, 2011-1-FR1-ERA10-25389, 2012-1-FR1-ERA10-36879 (2008–2013)

Popis projektu

Výsledky evropských odborných studií zaměřených na výzkum studentské osobnosti analyzují řadu obtíží, jež provázejí průběh univerzitního studia a mohou vést k neúspěchům a k rezignaci. Nejčastěji se jedná o problémy adaptace, nevhodný výběr studijního oboru případně univerzity, o odlišné kulturní a společenské návyky vedoucí k neporozumění akademickému prostředí, obtížné socializaci eventuálně neschopnosti dostát požadovaným nárokům.

V této souvislosti se jeví naléhavým podpořit v Evropě rozvoj takových studijních programů, které by se zabývaly širšími kompetencemi studentů napříč jejich studijními předpoklady, jejich pracovními a studijními návyky a pedagogickými metodami. Náš Intenzivní studijní program si vzal za cíl vést studenty k lepšímu poznání jejich osobnosti a studijního typu, k uvědomění si vlastních kulturních a sociálních návyků a možností jejich dalšího vývoje a tím studenty podpořit v úspěšném vysokoškolském studiu.

Společně s vybranými pracovišti devíti evropských univerzit je již od akademického roku 2007/2008 realizován intenzivní studijní program, specifický multidisciplinární vytvořený na Univerzitě v Avignonu (pracoviště C.U.F.E.F. – Centre Universitaire de Formation des Enseignants et des Formateurs) ve spolupráci s dalšími evropskými univerzitními pracovišti, jenž byl v prvním tříletém projektu určen studentům baka-lářského studia a v další tříleté etapě potom studentům magisterského a doktorského studia.

■ Výstupy

kollektivní monografie: Basco, Louis (dir.) Éduquer en Europe à l'heure de la Postmodernité. Lyon: Chronique Sociale, 2011.

kollektivní monografie: Basco, Louis (dir.) Être... des valeurs aux pratiques culturelles. Lyon: L'Harmattan, 2013

■ Koordinátor

Université d'Avignon et des Pays de Vaucluse,
Avignon, Francie
Centre Universitaire de Formation des Enseignants
et des Formateurs (C.U.F.E.F.)

■ Partnerské organizace

National and Kapodistrian University of Athens,
Athény, Řecko
University of the Aegean, Rhodos, Řecko
Università della Valle d'Aosta, Aosta, Itálie
Faculdade de Psicologia e de Ciências da Educação,
Lisabon, Portugalsko
Humanistinen Ammattikorkeakoulu, Kauniainen,
Finsko
Universitet Jagiellonski, Krakow, Polsko
Pécsi Tudományegyetem, Pécs, Maďarsko
Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta,
Česká republika
Yerevan State University, Jerevan, Arménie
(od r. 2011/2012)

■ Kontaktní osoba za PedF UK

Dr. PhDr. Renáta Listíková, MCF

Popis projektu

Projekt je zaměřen na vytváření a prohlubování pedagogických a odborně didaktických kompetencí. Základem kurzu je studium a reflexe odborné literatury z oblasti humanistické pedagogiky, nové zkušenosti s různými metodami alternativní pedagogiky a v neposlední řadě reflexe vlastního dětství a dospívání. Důraz je kladen na vztah učitele a žáka, na vizi svého vlastního pedagogického stylu. To vše probíhá v mezinárodním kontextu, což v případě studentů Pedagogické fakulty podtrhává směřování k budoucí profesi učitele cizích jazyků. V jednom akademickém roce se projektu zúčastní 5–6 studentů/studentek z katedry germanistiky.

■ Koordinátor

Karl-Franzens-Universität Graz, Rakousko

■ Partnerské organizace

Pädagogische Hochschule Steiermark, Rakousko
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici,
Slovensko

Uniwersytet Wrocławski, Polsko
Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta,
Česká republika

University of Ljubljana, Slovinsko

■ Kontaktní osoba za PedF UK

PhDr. Tamara Bučková, Ph.D.

Projekt IP Erasmus

Číslo projektu: 2010-1-GB1-ERA10-06483
(2010-2013)

Popis projektu

IP ERMEC je zaměřen na komparaci metodologie výzkumu v různých evropských zemích. Zapojení PedF do uvedeného společného programu je příležitostí k porovnání výsledků v oblasti doktorandských studií na PedF s výsledky doktorandů jiných zahraničních institucí, k zahájení diskuse nad přípravou společných mezinárodních vědeckovýzkumných projektů či k vyhledávání zahraničních odborníků, které by fakulta pozvala k přednáškovým pobytům v dalších letech. Účast na mezinárodních doktorandských školách ERMEC umožňuje doktorandům získat zkušenosti s prezentací vlastní práce v angličtině, zorientovat se v anglické odborné terminologii, získat zpětnou vazbu a reflexi vlastní vědeckovýzkumné práce prostřednictvím ohlasů zahraničních odborníků.

Veškerá činnost je organizována formou skupinové práce. Pětičlenné skupiny jsou sestavovány ze zástupců různých zemí a je jim přidělen vedoucí – akademický pracovník z jedné ze zúčastněných univerzit, který práci svých svěřenců koordinuje. Každý doktorand si v předstihu připraví prezentaci o metodologických a odborných otázkách své práce, o které pak obohacuje další členy skupiny a případně může i nasměrovat jejich výzkumné snažení správným směrem.

V jednom akademickém roce se IP ERMEC zúčastňuje 5 doktorandů PedF pod vedením jednoho akademického pracovníka.

■ Koordinátor

Sheffield Hallam University, Velká Británie

■ Partnerské organizace

Univerzita Karlova v Praze (PedF), Česká republika

Aarhus University, Dánsko

Univerzita Akdeniz, Antalya, Turecko

Pädagogische Hochschule Freiburg, Německo

Sheffield Hallam University, Velká Británie

Tallinn University, Estonsko

University of Helsinki, Finsko

Lotyšská univerzita Riga, Lotyšsko

University of Ljubljana, Slovinsko

Univerzita v Lodži, Polsko

University of Tampere, Finsko

■ Kontaktní osoba za PedF UK

PhDr. Eva Vachudová, Ph.D.

Popis projektu

Projekt byl zaměřen na mapování situace dodržování práv dítěte ve dvaceti evropských zemích z hlediska dětí s mentálním postižením s přihlédnutím k pěti základním oblastem: ochrana před zneužíváním, podpora rodiny, deinstitucionalizace, zdravotní péče, vzdělání a obecné zapojení dětí do života společnosti. Výsledky šetření vycházejí z řady zpráv jednotlivých zemí, které připravili odborníci v Rakousku, Belgii, Bulharsku, na Kypru, v České republice, Estonsku, Finsku, Francii, Řecku, Irsku, Itálii, Lotyšsku, Litvě, Nizozemsku, Polsku, Portugalsku, Rumunsku, na Slovensku, ve Španělsku a ve Velké Británii. Ačkoliv jsme si v roce 2009 připomněli již dvacáté výročí přijetí Úmluvy o právech dítěte OSN (CRC), zprávy jednotlivých zemí o situaci dětí s mentálním postižením tvoří poměrně znepokojivý obraz. Výsledky našeho průzkumu ukazují, že implementace CRC z hlediska dětí s mentálním postižením má daleko k uspokojivému stavu ve všech pěti zkoumaných oblastech. Pozornost je sice věnována oblastem jako vzdělávání a zdravotní péče. Evropské země by se však měly zaměřit také na ostatní témata, jako je zneužívání a zapojení dětí s mentálním postižením do běžného života. Navzdory určitému pokroku a pozitivnímu vývoji v oblastech vzdělávání a deinstitucionalizace je stále mnoho dětí s mentálním postižením vzděláváno pouze v segregovaných institucích nebo umístěno v dlouhodobých pobytových zařízeních.

Veřejnost, vlády i odborníci se shodují v tom, že děti s mentálním postižením jsou v mnohem větším ohrožení a stávají se snáze obětmi psychického a fyzického násilí, sexuálního zneužívání a šikany, a to zejména v ústavech a ve školách. Odborníci z jednotlivých zemí nicméně poukazují na výrazný nedostatek informací, dat a doporučených postupů v této konkrétní oblasti. Shrnutí stav do vyčerpávajícího zhodnocení je složité vzhledem k nedostatku studií a indikátorů. Výzkum rovněž ukazuje, že řada nutných opatření byla přijata bez jakéhokoliv přihlédnutí k potřebám dětí s těžkým postižením a/nebo potřebou komplexní péče. Nedostatečná pozornost je věnována situaci rodin, které doma pečují o své děti s mentálním postižením. Zprávy jednotlivých zemí poukazují jak na mezery v podpoře rodinám, tak na nedostatek informací, které by jim pomohly v péči a výchově dítěte s mentálním postižením, stejně jako na nedostupnost nebo špatný stav komunitních služeb, zejména pak služeb respitečních. Případové studie shromážděné v rámci tohoto výzkumu ukazují, že diskriminace prostupuje rodinným světem zcela běžně. Diskriminováni se cítí jak děti s mentálním postižením, tak jejich rodiny.

Shrnující zpráva je zakončena doporučením kroků, které by měly být přijaty na evropské, národní, regionální i lokální úrovni tak, aby dětem s postižením byly zajištěny rovné příležitosti.

■ Koordinátor

Inclusion Europe

■ Partnerské organizace

Univerzita Karlova v Praze (PedF), Česká republika
Eurochild

■ Webové stránky projektu

http://inclusion-europe.org/images/stories/documents/Project_CRC/index.html

■ Kontaktní osoba za PedF UK

doc. PhDr. Jan Šiška, Ph.D.

■ Výstupy

ŠIŠKA, Jan; LATIMIER Camille (2011) *Children's rights for all! Implementation of the United Nations Convention on the Rights of the Child for children with intellectual disabilities*. Inclusion Europe, Brusel 2011. ISBN 2-87460-126-8

http://inclusion-europe.org/images/stories/documents/Project_CRC/Results/European_Report/EN.pdf

ŠIŠKA, Jan; LATIMIER Camille (2011) *Children's Rights for All: Monitoring the Implementation of the UN Convention on the Rights of the Child for Children with Intellectual Disabilities*

National Report of the Czech Republic. Inclusion Europe, Brusel 2011. http://inclusion-europe.org/images/stories/documents/Project_CRC/Results/National_Reports/Czech_Republic_EN.pdf

ŠIŠKA, Jan; LATIMIER Camille (2011) *Dětská práva pro všechny děti! Implementace Úmluvy Organizace spojených národů o právech dítěte pro děti s mentálním postižením. Evropská zpráva*. Inclusion Europe, Brusel 2011.

http://inclusion-europe.org/images/stories/documents/Project_CRC/Results/European_Report/CZ.pdf

**Přehled projektů evropské spolupráce
Pedagogické fakulty UK v Praze (2008–2012)**

Kompedium evropských projektů

Vydává

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta

Rok vydání

2013

Editoři

Miroslava Černochová, Silvie Pýchová

Grafická úprava

Lucie Laudadiová

ISBN 978-80-7290-701-4

